

Міністерство освіти і науки України
Харківський торговельно-економічний коледж
Київського національного торговельно-економічного університету



ЗБІРНИК тез доповідей

Міжнародної
науково-практичної Інтернет-конференції
«Особливості організації роботи закладів
туристичної та готельно-ресторанної індустрії в
умовах пандемії»

(Перший етап: 17 березня 2021 р., Харків, ХТЕК КНТЕУ, Україна)

2021

УДК 338.48:640.41

Р 15

Особливості організації роботи закладів туристичної та готельно-ресторанної індустрії в умовах пандемії: збірник тез доповідей Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції (Харків, 17 березня 2021 р.) / За загальною редакцією Л.О. Радченко. – Харків: Інтернет-видання ХТЕК КНТЕУ, 2021. – 188 с.

У збірнику тез доповідей учасників Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції її авторами **розглянуто** та **виокремлено** важливі ідеї, підходи, досвід, практичні досягнення і проблеми сьогодення, що стосуються організації роботи закладів туристичної та готельно-ресторанної індустрії в умовах пандемії. **Обговорено** питання руйнівних наслідків загальносвітового карантину, який відчули на собі усі суб'єкти туристичної й готельно-ресторанної сфери. **Висловлено** свої думки і погляди щодо виживання бізнесу в період пандемії, недопущення банкрутства закладів туризму й гостинності. **Визначено** й **запропоновано** шляхи, перспективні напрями, механізми подолання і виходу з кризи закладів туристичного та готельно-ресторанного бізнесу.

Інтернет-видання розраховане на науковців, викладачів, аспірантів, фахівців-практиків.

Тези друкуються в авторській редакції українською, російською, англійською, французькою, турецькою мовами.

Автори несуть повну відповідальність за зміст і достовірність наданих до збірника тез доповідей

Список використаних джерел:

1. Внутрішній туризм в Україні – на підйомі через COVID-19. Чи надовго. *Радіо Свобода*. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/vnytrishniy-turyzm-v-ukraini-covid19/30726545.html>

ЕТНОТУРИЗМ ЯК ПРІОРИТЕТНИЙ НАПРЯМ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ ПІД ЧАС ПАНДЕМІЇ

Тетеріна Т.А. – спеціаліст вищої категорії,
викладач-методист, викладач циклової комісії туризму
та соціально-гуманітарних дисциплін

Резенкіна Н.О. – спеціаліст вищої категорії, викладач
циклової комісії туризму та соціально-гуманітарних дисциплін
Харківський торговельно-економічний коледж КНТЕУ

Розвиток туристичної сфери не можна було назвати задовільним і до коронавірусної кризи, тому що потенціал туристичної індустрії в Україні і досі повністю не був реалізований. У той час як у світовій економіці туризм складає приблизно 10% ВВП, в Україні це менше ніж 2%. Це означає, що туризм впливає на ріст української економіки значно менше, ніж повинно бути. Необхідно зазначити, що туристична індустрія є важливою ще тому, що туризм забезпечує прибутком інші сфери – готельний бізнес, пасажирські перевезення, громадське харчування, торгівлю, сферу розваг і культури і т.д.

Під час коронавірусної кризи туризм постраждав найбільше. Якщо багато бізнесів в інших сферах діяльності змогли хоча б частково перейти в онлайн чи перепрофілюватися, то сфера туризму практично повністю зупинилась. Наприклад, туроператорам законодавство забороняє займатися іншими видами комерційної діяльності.

Слід звернути увагу на те, що значна проблема туристичного бізнесу полягає в тому, що цій сфері складніше відновитися після спаду пандемії. Адже невіддільною частиною туристичної подорожі є переміщення, а обмеження, пов'язані з переміщеннями, у всьому світі знімаються в останню чергу.

Частково розв'язати проблеми туристичної галузі можна шляхом розвитку внутрішнього туризму. Але до кризи в Україні за кордон виїжджало на 10 млн

туристів у рік більше, ніж у порівнянні з кількістю іноземних туристів, які відвідували нашу країну. А в рейтингу конкурентоспроможності туристичної інфраструктури Україна зайняла лише 78 місце зі 140 країн. Це говорить про те, що якість туристичного сервісу всередині України бажає залишатись кращою. Тому компенсувати збитки за рахунок внутрішнього туризму буде непросто. Реанімування сфери туризму потребує значного покращення якості сервісу та істотної підтримки з боку держави.

Етнічний туризм (ностальгічний туризм, етнографічний туризм) – різновид туризму, який здійснюється туристами на місця свого історичного проживання. Поєднання туризму і етнографічної експедиції, що дозволяє ознайомитись з культурою й історією місцевого населення, збагатити духовний розвиток, пізнати традиції народу на рідних територіях та побути наодинці з природою краю. У корінного жителя етнотуризм пробуджує любов до власної культури, рідної мови, мистецтва, своєї землі.

Основна частина програм і мета приїзду – індивідуальне (або невеликими сімейними групами) відвідування різних регіонів. Туристичні ресурси для етнічного туризму багаті і своєрідні. Це пам'ятки архітектури, музейні експозиції, архівні матеріали, мальовничі природні місця. У сукупності все це створює сприятливі умови для відпочинку та ознайомлення з історією та культурою народу. Етнічний туризм виник як засіб, який використовується в багатьох країнах для підтримки економічного та культурного розвитку сільських регіонів і надання допомоги у збереженні культурної спадщини. Мета етнотуризму полягає у відвіданні етнотуристичного регіону держави для ознайомлення з культурою, побутом, традиціями, діалектами, кухнею, образотворчим мистецтвом місцевих жителів. Етнотуризм має бути спрямований не лише на збагачення духовної культури, а й на виховання у молодого покоління національної самосвідомості, самоідентифікації.

За кордоном велику увагу приділяють збереженню історико-культурної спадщини і організації етнічного туризму. Накопичений значний досвід в організації етнічного туризму, вивчення якого видається особливо важливим

для України, сприяє пошуку альтернативних рішень в організації даного виду туризму.

Етнотуризм в Україні досить розвинений завдяки тому, що мільйони її жителів свого часу роз'їхалися по всьому світу. Вони самі, а також їхні нащадки прагнуть потрапити на історичну батьківщину, щоб доторкнутися до свого коріння. Для них, а також для жителів України працюють десятки маршрутів, що дозволяють побачити унікальне історико-культурну спадщину країни.

Україна має значний потенціал для розвитку етнічного туризму. На державному обліку в Україні перебуває понад 130 тис. пам'яток, з них: 57 206 – пам'ятки археології (418 з яких національного значення), 51 364 – пам'ятки історії (147), 5926 – пам'ятки монументального мистецтва (45), 16 293 – пам'ятки архітектури, містобудування, садово-паркового мистецтва та ландшафтні (3 541).

Значно поширені в Україні етнографічні музеї які збирають, зберігають, вивчають та експонують етнографічні колекції, які знайомлять сучасників із процесами етногенезу, побутом і культурою різних етнічних спільнот та історичних періодів. Більшість сучасних етнографічних музеїв країни репрезентують відвідувачам тематичні експозиції традиційної культури українського народу (ужитково-побутові й мистецькі предмети XVIII – початку XX ст.) та її локальних варіантів, зібраних з усіх етнографічних земель України (Лемківщина, Бойківщина, Гуцульщина, Буковина, низинне Закарпаття, Західне і Східне Поділля, Волинь і Центрально-Східне Полісся, Середня Наддніпрянщина, Слобожанщина, Донеччина, Надчорномор'я). Серед цих сучасних етнографічних музеїв виділяються Коломийський музей народного мистецтва Гуцульщини та Покуття імені Й. Кобринського і Косівський музей народного мистецтва та побуту Гуцульщини на Івано-Франківщині, Музей етнографії та художнього промислу Інституту народознавства НАНУ у Львові, Печенізький краєзнавчий музей та Етнографічний музей "Українська слобода" у Харківській області, Музей культури та побуту Уманщини, Національний

музей народної архітектури та побуту України у селі Пирогові, Національний історико-етнографічний заповідник "Переяслав" та ін.

За роки незалежності України виникло багато приватних музеїв, серед яких важливе місце займають історико-культурні та етнографічні музеї. Зокрема, приватний Музей Довбуша в с. Космачі, Харківський приватний музей міської садиби, Регіональний музей етнографії сіл пониззя ріки Теремля, Музей української домашньої ікони в м. Радомишль, Музей гуцульського побуту, етнографії та музичних інструментів Романа Кумлика (сmt. Верховина) та інші.

Наразі на базі державних та приватних етнографічних музеїв України формуються сучасні етнічні тури.

Харківська область має вагомі передумови, щоб увійти до найбільш розвинутих у туристичному відношенні регіонів України, Європи. Харківщина має вигідне геополітичне розташування, комфортні мікрокліматичні умови, різноманітний ландшафт, унікальну флору і фауну, історикокультурну, архітектурну спадщину, розвинуту мережу транспортного сполучення, достатні людські, матеріальні, у т. ч. природно-оздоровчі ресурси. Слобожанщина – це край з гостинним населенням, де зберігаються і шануються національні традиції. Харківський регіон має великий потенціал щодо розвитку етнічного туризму.

Всього 40 км від міста Харкова розташована дивовижна перлина Слобожанщини – селище Черемушне. Ця місцевість приваблює своїм мальовничим видом і рекреаційним потенціалом сільського етнічного туризму – це сукупність природних, етнокультурних, розселенських та суспільно – демографічних ресурсів, а також наявної господарської та комунікаційної інфраструктури території, що служать передумовами розвитку сільського зеленого туризму.

Мотивація відпочинку в селищі Черемушне – це єднання з природою, чисте повітря, екологічно чисті харчові продукти, зміна середовища, відсутність скупченості населення, цілком інші, відмінні від міських умови,

уклад, розклад і культура життя, можливість участі в сільськогосподарських роботах і садівництві, догляд за тваринами, участь у зборі дарів природи (ягід і грибів) і, зрозуміло, що дуже часто є вирішальним при виборі сільської садиби як місця проведення відпустки, значно дешевший відпочинок у порівнянні з готелями та великими туристично-відпочинковими комплексами.

Для розвитку етнічного туризму недостатньо тільки природних ресурсів, також потрібно мати можливість прилучення до культури і звичаїв, прийняття участі у місцевих святах і розвагах.

Отже, етнічний туризм є одним із перспективних видів туризму в Харківській області. Розвиток етнічного туризму стає новим цікавим напрямком діяльності, попит на етнічні тури, які можуть здійснюватись у рідні місця для туристів або з метою ознайомлення з культурою певного краю, постійно зростає. Зі свого боку туристичні фірми розробляють нові краєзнавчі маршрути, для того, щоб зацікавити шанувальників саме етнічного туризму. Для залучення іноземних туристів проводяться фестивалі або різні святкові заходи.

В Харківській області етнотуризм є новим і ще не до кінця освоєним, але попри те, набуває популярності й в майбутньому може стати одним з найпопулярніших видів туристичної діяльності, як серед молоді, так і серед людей третього віку.

Етнотуризм в селищі Черемушне в Харківській області вже приваблює багато туристів через свою цікавість та неповторність. Це яскравий прикладом використання рекреаційного потенціалу Харківщини, особливо в такі складні часи як зараз.

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ СПІЛКУВАННЯ З КЛІЄНТОМ ІНДУСТРІЇ ТУРИЗМУ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ

Тихонович В.М. – кандидат педагогічних наук, професор,
спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, викладач
циклової комісії туризму та соціально-гуманітарних дисциплін
Харківський торговельно-економічний коледж КНТЕУ

СЕКЦІЯ 2

ПІДТРИМКА ТУРИЗМУ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНОГО
КАРАНТИНУ

Support of tourism in the conditions of global quarantine

Le soutien au tourism en cas de la pandémie

Згурська Ю.В. – РОЗВИТОК МІЖНАРОДНОГО ДІЛОВОГО ТУРИЗМУ НА ЛОКАЛЬНОМУ РІВНІ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ	67
Кобзєва І.О. – КЛЮЧОВІ ПИТАННЯ ТУРИСТИЧНОЇ ІНДУСТРІЇ У СВІТІ ПАНДЕМІЇ	70
Маренич В.М., Дармостук Д.Г. – СПЕЦИФІКА ІНДУСТРІЇ ТУРИЗМУ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ	73
Мирошниченко А., Коваль В., Яркіна К. (<i>Наук. керів. – Тетеріна Т.А., Скіндер Н.В.</i>) – АНТИКРИЗОВІ ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО ВИХОДУ УКРАЇНИ НА ТУРИСТИЧНИЙ РИНОК ПІСЛЯ ПАНДЕМІЇ	80
Паламарек К.В. – СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ГОТЕЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА В УКРАЇНІ 2020-2021 рр.	84
Радченко Л.О., Рудь В.О. – ВПЛИВ COVID-19 НА РОЗВИТОК СВІТОВОЇ ЕКОНОМІКИ ТА ОРГАНІЗАЦІЮ РОБОТИ СФЕРИ ТУРИЗМУ.	89
Резніков В.В., Соколовська О.О., Данько Н.І. – СІЛЬСЬКИЙ ТУРИЗМ – ЯК ІНСТРУМЕНТ ПОДОЛАННЯ КРИЗИ В СФЕРІ ГОСТИННОСТІ	93
Романовська О.Л. – НАЦІОНАЛЬНА ПІДТРИМКА ТУРИЗМУ У ЄВРОПЕЙСЬКИХ КРАЇНАХ ТА КРАЇНАХ СХОДУ	96
Скіндер Н.В., Торянік І.П. – ЖІНКИ В ТУРИЗМІ ПІД ЧАС ПАНДЕМІЇ	100
Спічак А., Дворнік С., Горобець Ю. (<i>Наук. керів. – Тетеріна Т.А., Скіндер Н.В.</i>) – ЩОДО РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ПІДВИЩЕНИХ ЕПІДЕМІЧНИХ РИЗИКІВ	105
Тетеріна Т.А., Резенкіна Н.О. – ЕТНОТУРИЗМ ЯК ПРІОРИТЕТНИЙ НАПРЯМ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ ПІД ЧАС ПАНДЕМІЇ	110
Тихонович В.М. – ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ СПІЛКУВАННЯ З КЛІЄНТОМ ІНДУСТРІЇ ТУРИЗМУ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ	115